

Kansallinen tietosuojalaki

Juhta/VAHTI -työpaja

18.5.2018
Tanja Jaatinen, OM

NYKYTILA

- Perustuslain 10 §:n 1 mom.
  - Jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.
- EU:n henkilötietodirektiivi 95/46/EY
- Henkilötietolaki 523/1999
- Merkittävä joukko kansallista henkilötietojen suojaa koskevaa erityislainsäädäntöä

YLEINEN TIETOSUOJA-ASETUS

- Tietosuoja-asetus osa EU:n tietosuojauudistusta
- Tietosuoja-asetusta aletaan soveltaa 25.5.2018
- Tietosuoja-asetuksella kumotaan henkilötietodirektiivi 95/46/EY
- Tietosuoja-asetusta sovelletaan sellaisenaan
  - Sisältää direktiivinomaista liikkumavaraa (erit. julkisen sektorin osalta)
  - Lainvalmistelussa otettava huomioon asetuksen reunaehdot
  - Liikkumavara seurattava asetuksesta
  - Huom. EU-oikeuden etusijaperiaate

KANSALLINEN JATKOVALMISTELU

- OM asetti ns. TATTI-työryhmän helmikuussa 2016
- Työryhmän tehtävä oli:
  - 1. Selvittää kansallisten lainsäädäntötoimien ja erityisesti tietosuojan yleislain tarve
  - 2. Kansallista tietosuojan valvontaviranomaista koskeva sääntely
  - 3. Linjaukset kansallisen liikkumavaran tarkoituksenmukaisesta käytöstä
  - 4. Koordinoida ja avustaa erityislainsäädännön tarkistamista
- Mietintö hallituksen esityksen muodossa lainsäädännön muutosehdotuksista luovutettu oikeusministerille kesäkuussa 2017
- Lausuntokierros kesällä 2017 (yli 100 lausuntoa)
- Valmistelu jatkui OM:ssä
- Huom. Sektorikohtainen jatkotyö

TATTI-TYÖRYHMÄN EHDOTUS

- Nykyinen henkilötietolaki ei voi sellaisenaan säilyä, joten sen tilalle ehdotetaan säädettävän uusi tietosuojalaki
- Lähtökohtana TATTI-työryhmän työssä nykyinen henkilötietolaki eli tavoitteena mahdollisimman kattava yleinen sääntely
- Laaja soveltamisala
- Käsittelyn perusteista eräissä tapauksissa
- Valvontaviranomainen ja oikeusturva
- Tietojenkäsittelyn erityistilanteet
- Rikoslain muutokset
- Julkisuuslakiin tehtävistä muutoksista ei ehdotusta

TIETOSUOJALAKI

- Tietosuojalakia koskeva hallituksen esitys (HE 9/2018 vp) annettiin eduskunnalle 1.3.2018
- Käsittely eduskunnassa kesken
  - Perustuslakivaliokunnan lausunto 14/2018 vp
- Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 25.5.2018 tai mahdollisimman pian sen jälkeen

TIETOSUOJALAKI

- Ehdotettu laki olisi henkilötietojen käsittelyyn sovellettava yleislaki
- Lailla kumottaisiin henkilötietolaki sekä laki tietosuojalautakunnasta ja tietosuojavaltuutetusta
  - Huom. tietosuojalaki ≠ henkilötietolaki!
- Tietosuojalaissa täydennettäisiin ja täsmennettäisiin EU:n yleistä tietosuoja-asetusta
  - Sovelletaan siis aina rinnakkain tietosuoja-asetuksen kanssa
- Ehdotetun tietosuojalain sääntelystä voidaan poiketa erityislainsäädännössä, mikäli poikkeaminen on mahdollista tietosuoja-asetuksen puitteissa
- Ehdotus perustuu TATTI-työryhmän mietintöön, mutta sisältää myös eräitä muutoksia siihen nähden
  - Esim. valvontaviranomaisen rakenne, rekisteröidyn oikeuksien rajoittaminen, käsittelyn oikeusperusteet

TIETOSUOJALAIN RAKENNE

- **Yleiset säännökset**
  - Lain tarkoitus
  - Soveltamisala (laaja TATTI-työryhmän ehdotuksen mukaisesti – selkeyttää oikeustilaa)
  - Sovellettava laki
- **Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa**
  - Säännökset esim. tieteellisestä tutkimuksesta ja tilastoinnista, henkilötietojen käsittelystä arkistointitarkoituksiin, tietoyhteiskunnan palveluihin liittyvästä lapsen ikärajasta sekä erityisten henkilötietoryhmien eräistä käsittelyperusteista
  - Pyrkimyksenä ollut mahdollisuuksien mukaan säilyttää nykytila
- **Valvontaviranomaista koskevat säännökset**

TIETOSUOJALAIN RAKENNE

- **Oikeusturva ja seuraamukset**
  - Esim. rekisteröidyn oikeus saattaa asia tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi, hallinnollinen seuraamusmaksu, viittaus rangaistussäännöksiin
- **Tietojenkäsittelyn erityistilanteet**
  - Sananvapaus, julkisuusperiaate, henkilötunnuksen käsittely, käsittely tieteellisiä ja historiallisia sekä tilastollisia tarkoituksia varten, rajoitukset rekisteröidyn oikeuksiin
- **Erinäiset säännökset**
  - Esim. vaitiolovelvollisuus, siirtymäsäännökset
  - Lisäksi **rikoslain** henkilörekisteririkos korvattaisiin uudella rangaistussäännöksellä (tietosuojarikos), joka kattaisi esim. henkilötietojen urkintatilanteet

TIETOSUOJALAIN JA ERITYISLAINSÄÄDÄNNÖN SUHDE

- Suomessa runsaasti erityislainsäädäntöä
- TATTI-työryhmän loppumietintö
- Myös kansallinen erityislainsäädäntö saatettava tietosuoja-asetuksen mukaiseksi
- Vain asetuksen mahdollistamaa ja välttämätöntä erityissääntelyä
- Tietosuoja-asetuksen mukaisen liikkumavaran käyttö on paikoitellen mahdollista vain varsin yksityiskohtaisin säännöksin
- Tietosuoja-asetusta ja kansallista yleistä tietosuojalakia täydentävä sääntely voi olla tarpeen myös silloin, kun tarkoitus on järjestää henkilötietojen käsittely jossakin laajassa/merkittävässä toimintakokonaisuudessa
  - Riskiperusteinen lähestymistapa
- Perustuslakivaliokunnan lausunto (14/2018 vp)

KIITOS!

Tanja Jaatinen

Lainsäädäntöneuvos | Lagstiftningsråd | Senior Adviser, Legislative Affairs

+358 2951 50056

tanja.jaatinen@om.fi

Julkisoikeuden yksikkö | Enheten för offentlig rätt | Public Law Unit

Lainvalmisteluosasto | Lagberedningsavdelningen | Law Drafting Department

Oikeusministeriö | Justitieministeriet | Ministry of Justice